ДРАМА ПАНОРАМА 2025

Антологія п'єс-переможниць драматургічних конкурсів 2025 року

Театр на Жуках
Видавництво Фоліо

Харків • 2026

Зміст

Вступне слово → **7**

Передмова → **11**

Трикрапка → **19**

Люда Тимошенко. Детектор пам'яті → **23**

Драма.UA → **77**

Ольга Турутя. Жінка, степ і дев'ята річка → **82**

Липневий мед → **107**

Андрій Бондаренко. Брідські явища → **111**

В'ячеслав Волконський. Свято мерців → **177**

Тетяна Киценко. Антоніна → **253**

Тиждень актуальної п'єси → **285**

Наталія Зарицька. Вийти за Межу → **290**

Антоніна Крим. Текст для театру → **337**

Велімір Гориславець. Раздуплісь, галава → **349**

Aurora → **381**

Наталія Торжевська. Будь мужиком! → **386**

ВСТУПНЕ СЛОВО

7

ВТРЕТЄ — ЦЕ ВЖЕ СХОЖЕ НА ТРАДИЦІЮ, чого, власне, ми і добиваємося. Отже, перед вами — третя антологія «Драма Панорама», тепер за 2025 рік. І знову під однією обкладинкою ви знайдете всі п'єси, що перемогли на драматургічних конкурсах року. Саме такий критерій відбору текстів вважаємо найбільш об'єктивним для щорічного видання.

Цей том, як і минулорічний, виходить завдяки фінансовій підтримці приватних польських меценатів — Рафаля та Емілії Ольшевських (Rafał, Emiliia Olszewscy), яким ми і від себе, і від численних читачів висловлюємо найтеплішу подяку за дружнє плече і солідарність у такі складні часи.

У цьому році ми починаємо працювати з видавництвом «Фоліо» і сподіваємося, що відтепер книга буде доступною не лише за підпискою, а й у вільному продажу. При цьому ми зберігаємо бачення антології якісним книжковим виданням: тверда палітурка, білий папір, стильний дизайн верстки і художнє оформлення — таким чином продовжуємо тримати курс на повернення драматургії до загального літературного поля.

Як завжди, кілька пояснень «від упорядника» щодо структури збірки. Ми публікуємо всі переможні тексти українських авторів і авторок, що здобули визнання на українських та закордонних драматургічних конкурсах протягом 2025 року. Тексти розміщені у хронологічному порядку, мірою оприлюднення конкурсних результатів: національних «Трикрапка» (оголошений роком раніше, але підсумки підбиті на початку 2025 року), «Драма.UA», «Липневий мед», «Тиждень актуальної п'єси» та міжнародного Aurora (Польща).

Якщо текст десь зайняв друге чи третє місце, а десь — перше, то його публікація переходить в той розділ, де він став беззаперечним переможцем. Тому, наприклад, п'єси Андрія Бондаренка і Наталії Торжевської, які увійшли до короткого списку «Драма.UA», публікуються в розділах «Липневий мед» та Aurora. Окремо варто сказати про п'єсу Аліни Сарнацької «Баланс», яка у 2025 році продовжила свою переможну ходу

і зайняла перше місце на конкурсі «Драма.UA». Вона не потрапила до збірки, оскільки вже була опублікована у «Драма Панорама 2024» як переможниця конкурсів «Липневий мед» і «Тиждень актуальної п'єси» (між іншим, перший у сучасній історії випадок, коли один текст збирає нагороди всіх основних драматургічних конкурсів України) — тож читайте в минулорічній збірці. Таким чином, у цій антології зібрано 9 п'єс: по три від конкурсів «Липневий мед» і «Тиждень», по одному від «Трикрапка», «Драма.UA» і Aurora.

Щороку п'єси-переможниці отримують усе більшу видимість у професійній спільноті, і вагомість самих конкурсів невпинно зростає. Щоб дати розуміння того, як працюють внутрішні механізми оцінювання текстів, цього разу ми приділили більше уваги «налаштуванням» конкурсів: хто саме входив до складів журі, якими критеріями вони керувалися, як забезпечувалася об'єктивність оцінювання, як визначалися переможці тощо.

Насамкінець — слова подяки команді, яка працювала над антологією і зробила все, щоб ви отримали максимально якісне видання: театрознавиці Валентині Тужиній, драматургині Ірині Гарець, команді видавництва «Фоліо» і особисто директору Олександру Красовицькому, редакторці Анастасії Осипенко, коректорці Христині Бахурській, верстальниці Тетяні Давидовій, художниці Ірині Шишковій.

Читайте, обговорюйте, ставте!

Дмитро Терновий, упорядник антології, драматург, співзасновник Театру на Жуках

Люда Тимошенко

Драматургиня, сценаристка, художниця, співзасновниця київського Театру Драматургів, членкиня українського ПЕН, кандидатка філософських наук і докторка політичних наук, учасниця проєкту Worldwide Ukrainian Play Readings. Пише п'єси з 2013 року. Авторка понад 20 драматичних творів, які відзначалися на українських та міжнародних конкурсах і фестивалях. Перекладалася англійською, німецькою, французькою, польською, фінською, сербською, румунською та словацькою мовами. Вистави за її п'єсами йдуть на сценах українських і європейських театрів. Авторка часто створює власні ілюстрації до своїх творів. Із 2019 року працює як сценаристка повнометражних і короткометражних фільмів та телевізійних серіалів. П'єса Люди Тимошенко «Детектор пам'яті» стала переможницею національного конкурсу сучасної драматургії «Трикрапка».

Люда Тимошенко

Детектор пам'яті

Сімейно-історична драма на дві дії

Безмежна подяка Михайлу і Галині Воротинським
за відтворення пам'яті
і моїй бабусі Тетяні Іларіонівні Тимошенко
за історію її життя

Дійові особи:

Жінка — 40+ років.

Детектор пам'яті — певний футуристичний механізм з голосом.

Родина Воробинських:

Ольга Філаретівна Воробинська — 40+ років.

Таня Іларіонівна Воробинська — донька Ольги.
Молода — 25-30 років. Стара — 55+ років.

Мелашка Воробинська — невістка Ольги.
Молода — 25+ років. Стара — 55+ років.

Іван Іларіонович Воробинський — 25+ років, син Ольги, чоловік Мелашки, гранично худий.

Валєрка — 10 років, син Тані.
Худенький хлопчик — 10 років. Дорослий — 45+ років.

Степаніда Воробинська — сестра Ларіона, 40+ років.

24

Устинія Воробинська — сестра Ларіона, 40+ років.

Ларіон Воробинський — чоловік Ольги, гранично худий, 40+ років.

Інші:

Варка — подруга Тані, галицька дівчина, 19+ років.

Козлиха — сільська шептуха, 55+ років.

Збишек — польський військовополонений, 25+ років.

Блоха — однорукий поліцай, 35+ років.

1

Сцена перша

Жінка сидить у футуристичному кріслі, над її головою розташований детектор пам'яті.

Детектор пам'яті — Як ви себе почуваєте?

Жінка — Нормально.

Детектор пам'яті — Можемо перейти до процедури?

Жінка — Так.

Детектор пам'яті — Коли ви почуєте цей сигнал (видає сигнал), до вас прийде перший спогад. Щойно це станеться, починайте говорити.

Звучить сигнал.

Жінка — (після паузи) Нічого не приходить.

Детектор пам'яті — Просто починайте говорити. Це може бути що завгодно: назва рослини, тварини, вулиці. Спробуємо ще раз.

Звучить сигнал.

Жінка — Нічого.

Детектор пам'яті — Добре, уявіть якусь листівку з привітаннями. Або фотокартку з людьми.

Звучить сигнал.

Жінка Василь, Сафон, Іларіон, Федір, Устинія, Степаніда, усього сім.

Детектор пам'яті Ви нарахували шість.

Жінка Сім. Їх було сім.

Детектор пам'яті Це була фотокартка?

Жінка Ні. Не було фотокартки. Був голос.

Детектор пам'яті Чий це був голос?

Жінка Не пам'ятаю.

Детектор пам'яті Що це за імена?

Жінка Не пам'ятаю.

Детектор пам'яті Добре, шукаємо... Є збіг. Чернігівська область, Сосницький район, село Волинка. Державний архів Чернігівської області. Метрична книга Миколаївської церкви.

1900 рік. Народжені:

Василь, народився 27 вересня, охрещений 28 вересня.

Батьки: селянин села Волинка Петро Михайлів, син Воробинських, і законна дружина його Харитина, Трихонова дочка. Обоє православні.

Воспреємники: міщанка міста Сосниці Наталія Дмитрова Бахир і козак Сава Яцьків Бобровник.

У метриках Михайлівської церкви також зареєстровано народження дітей родини Петра і Харитини Воробинських: Сафон 1901 року народження, Іларіон 1902 року народження, Федір 1903 року народження, Устинія і Дивонія 1908 року народження, Степаніда 1909 року народження. Усього сім.

Ваша пам'ять пропустила Дивонію, бо у метриці рік її народження збігається з роком її смерті.

Жінка Вони усі померли.

Детектор пам'яті Чому вони померли?

26

Жінка Ольга.

Детектор пам'яті Що — Ольга?

Жінка Це був її голос.

Сцена друга

Літо. Вокзал. Ольга, Таня (молода), Варка, Іларіон, Блоха стоять на пероні біля вагона. Перші четверо стоять гуртом, а Блоха з автоматом через плече пильнує. Протягом усієї сцени Таня ніби когось чекає, виглядає, роззирається.

Ольга Доня, ми — це те, що ми пам'ятаємо. Як забудеш батьківський род — нікудишня ти людина. Підеш по світу — загубишся. Запам'ятай: у твого батька в роду семеро дітей: Василь, Іларіон, Сафон, Федір, Устинія, Степаніда...

Варка Тітка Оля, чому шість? Я пальці загинала.

Таня Мамо, чому ти так кажеш, ніби ми востаннє бачимося? Я не хочу їхати.

Ольга Доня, може, то на краще, хто знає, як все повернеться. Коли війна, то голод...

Таня Та я далі Сосниці не гуляла...

Ольга Он, Варка з тобою. А ви німецьку знаєте лучче на селі. Генріх Йоганович вас двох хвалив сильно, як їхав.

Таня Я хочу з тобою і з батьком...

Блоха Ага, давай, Таня, залазь у вагон. Німці тебе і накормлять, і взують, і коросту твою швидко полікують.

Таня ховає руки за спину.

Ларіон Ти, Блоха, дивись, автомат крепко держи, бо одною рукою не вдержиш.

Блоха Не переживай, я на тій одній руці всі п'ять пальців маю, кожним нажать зможу.

Наставляє автомат на Таню.